

HELYI KRÓNIKA

Alapítva: 1994.

SZERKESZTÉSI IRÁNYELVEK / MAGATARTÁSI- ETIKAI KÓDEX

SOKSZÍNŰSÉGI POLITIKA

Editorial policy and code of conduct / diversity policy

Preambulum

A Helyi Krónika Szerkesztősége (és Kiadója a FOCUS-Trió Bt.) valamennyi dolgozójára és szerkesztőségi munkatársára, működésére vonatkozóan teljes mértékben és önkéntesen elfogadja, rá nézve iránymutatónak tartja a Magyar Újságírók Országos Szövetsége által elfogadott alábbi dokumentumot, melyek a szerkesztési irányelvekre, magatartási-etikai normákra és sokszínűségi politikára vonatkoznak.

Bevezetés

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége (továbbiakban: MÚOSZ), e kódexének célja az etikus, tisztességes újságírói tevékenység megőrzése és elősegítése a szabadságjogok, a demokratikus közélet, a jogállam keretei között.

Ezt a célt követi

- a print-, az online-, illetve a fényképezett sajtó,
- az elektronikus média, valamint
- a hírközlés, információtovábbítás valamennyi létező, vagy a jövőben kialakuló formáin.

Cél továbbá elősegíteni a sajtószabadság gyakorlását az állampolgárok jogainak figyelembe vételével.

A kódex a MÚOSZ tagjaira nézve kötelező, de alkalmazását, normáinak követését tagsági körén kívül is minden állampolgárnak ajánlja a szövetség. A sajtószabadságot érintő jogvitás ügyek elsősorban a bíróságok és más jogi fórumok elé tartoznak, de lehetnek etikai vonatkozásaik, amelyekre a kódex előírásai kiterjednek.

I.

A kódex közvetlenül, vagy áttételesen, a következő négy alapelvre épül: tisztesség, függetlenség, megbízhatóság és érzékenység.

– A sajtó szabadságát, az informálás kötelezettségét, az állampolgárok tájékozódáshoz való alapvető jogát Magyarország Alaptörvénye IX. cikke biztosítja.

– Az újságírónak etikai kötelessége védelmezni, mindennapos munkájában érvényesíteni a sajtó, és a nyilvánosság szabadságát, és teljesíteni az információ áramlásával kapcsolatos szakmai feladatait. “Minden állampolgár köteles az információszolgáltatáshoz szükséges szakmai ismeretek nélkül is elősegíteni a sajtószabadság állampolgári alapjogának maradéktalan érvényre juttatását.”

– A hatóságok nem tekinthetik sajátjuknak az információt. Az intézmények működésének nyilvánossága, és kiterjesztése a médiára, a pluralizmus jogi alapja. Ennek előfeltétele a véleménynyilvánítás szabadsága, jog az

információhoz és a cenzúra kizárása.

– Sem a kiadók, sem a tulajdonosok, sem pedig az újságírók nem tekinthetik az információkat magukénak, mert azok ismerete, az állampolgárok alapvető joga.

– Az újságírói szakma jogokkal, kötelezettségekkel, és felelősséggel jár. A tényfeltárást csak az információk valóságosságának és a vélemények tisztességének követelménye, továbbá az információ megszerzésének törvényes feltételei korlátozhatják.

II.

– A MÚOSZ továbbra is együttműködik mindazokkal az újságíró szervezetekkel, amelyek vállalják a Közös Etikai Alapelvek alkalmazását, s így tagjai az Etikai Együttműködési Testületnek. Célunk, hogy a Közös Etikai Alapelvek figyelembevételével alakítsuk gyakorlatunkat.

– A MÚOSZ az Etikai Együttműködési Testülettel együttműködve részt vesz az újságírói szervezetek sajtóetikai tevékenységének rendszeres elemzésében.

– A MÚOSZ etikai bizottságának eljáró tanácsai figyelembe veszik az Etikai Együttműködési Testület ajánlásait a konkrét etikai ügyekben hozott döntéseiknél.

– A MÚOSZ e kódex mellékleteként közzéteszi a közös etikai alapelvek teljes szövegét.

– Az Etikai Együttműködési Testület MÚOSZ-t képviselő tagjait az etikai bizottság delegálja saját tagjai közül.

1.§ Magatartási, eljárási szabályok

1.1.1. A magatartási szabályok minden újságírói, szerkesztői, kiadói tevékenységet végző személyre érvényesek. A kódex hatálya kiterjed a nyomtatott, az elektronikus és az online sajtónál foglalkozásszerűen végzett egyéni és kollektív tevékenységre, az Interneten, vagy annak igénybevételével végzett újságírói tevékenységre.

A MÚOSZ újságírónak tekinti azt a személyt, aki tájékoztatási vagy véleményformálási céllal létrehozott szellemi termékét a média valamely műfajában és csatornáján keresztül rendszeresen közzéteszi, vagy a közzétételben foglalkozásából eredően közreműködik. Újságírói tevékenységnek minősíthető a nyilvánosság tájékoztatásának alkotói folyamatában hivatásszerűen történő közreműködés.

A kódex alkalmazása során újságírónak tekintjük azt a személyt is, aki tagja valamelyik bejegyzett újságírói szövetségnek, vagy rendelkezik e tevékenységre vonatkozó megbízólevéllel, valamely bejegyzett tömegtájékoztatási eszköz, felelős szerkesztőjétől.

1.1.2. Mivel minden újságíró médium, de nem minden médium újságíró, az újságírói hivatás védelme érdekében, a tagfelvételnél és a megbízólevél kiadásánál ajánlott az etikai kódex ismerete.

1.1.3. Az etikai vizsgálat során vizsgálendő, megállapítható és szankcionálható a szerkesztőség, illetve a kiadó felelős vezetőjének a felelőssége is.

A médiatartalom szolgáltatója lehet az állampolgár is saját szabadságjogának gyakorlásával. Minden állampolgártól elvárjuk, hogy személyes felelősségét érvényesítse a szabadságjog védelme érdekében.

1.1.4. A MÚOSZ etikai bizottsága a sértett indítványára, vagy bármely személy, testület megindokolt panaszára folytat etikai eljárást, továbbá saját kezdeményezésére szakmai-etikai tartalmú állást foglal az etikai kódex esetleges megsértése miatt.

1.2. Ha a bepanaszolt személy nem tagja a MÚOSZ-nak, mindazokat az eljárási feltételeket biztosítani kell számára, amelyek megilletik a MÚOSZ tagjait. Ilyen esetben etikai büntetés nem szabható ki, de szakmai-etikai állásfoglalást akkor is hozhat a testület. Ha az illető más újságírói szakmai szervezetnek tagja, akkor az eljáró tanács értesíti az eljárás megindításáról, folytatásáról az érintett szervezetet, és felkéri tanácskozási jogú szakértő küldésére az eljáró tanács mellé. A szakértő nem vesz részt a döntés meghozatalában, de véleményét mérlegeli az eljáró tanács. A szakértő jelenléte vagy távolmaradása ügyekben nem befolyásolja az eljárás lefolytatását.

1.3. Az etikai bizottság eljáró tanácsa a közérdekre tekintettel döntését, szakmai véleményét minden esetben nyilvánosságra hozhatja. Az eljáró tanács döntését az érintett személynek, szerkesztőségnek, szakmai szövetségnek meg kell küldeni.

2. § Újságírói szabadság, felelősség

2.1.1. Az újságírónak tiszteletben kell tartania az emberi jogokat. Nem kelthet gyűlöletet, nem szólíthat fel rasszista megkülönböztetésre népek, nemzetek, nemzetiségek ellen. Vallása, felekezeti hovatartozása, neme, testi, szellemi vagy lelki állapota, mássága, életkora, életmódbeli, életviteli különbözősége miatt senkit sem becsmérelhet, nem terjeszthet senkiről előítéletet kifejező rágalmakat.

2.1.2. Az újságíró etikai kötelessége őrizni a magyar nyelv, és a Magyarországon élő kisebbségek anyanyelvének szépségét, tisztaságát. Nem használhat öncélúan, szükségtelenül illetlen, trágár szavakat, kifejezéseket. Kötelessége fellépni a nyelvi, a stílusbeli igénytelenség, a silányság ellen.

2.1.3. Etikai vétséget újságírói tevékenység közben tanúsított méltatlan magatartással, valamint megjelent, az újságírói műfajokhoz tartozó alkotással lehet elkövetni. Ha az interneten megjelentetett állampolgári közlés nem tartozik egyik újságírói műfaj szabályai alá sem, abban az esetben is minden közlőtől elvárható, hogy mások szabadságjogaira figyelemmel, a jó ízlés és az etikus viselkedés szabályait tartsa tiszteletben. Ha az etikai vétség alapos gyanúja felmerül, az eset elbírálásánál a szakmai követelményekből kell kiindulni az etikai kódex normái mellett.

2.1.4. Előkészített, de nyilvánosságra nem hozott szöveggel, képpel, illusztrációval, etikai vétség nem követhető el. (A 7.1. pontban megfogalmazott esetekben, a nyilvánosságra nem hozott újságírói produktum eszköze lehet a magatartással megvalósítható etikai vétségnek.)

2.1.5. A sajtószabadság gyakorlása nem sértheti a közérkölcset. A közérkölcset fogalmát az eljáró tanács értelmezi, és erre az értelmezésre figyelemmel állapíthatja meg a közérkölcset sérelmét, vagy állapítja meg az etikai vétség hiányát. Tekintettel arra, hogy a „közérkölcset” csak aktuálisan – „itt és most”, az adott helyzetben – állapítható meg, az eljárás során felmerülő kétség esetén az eljáró tanácsok számára az etikai bizottság e tárgyban hozott állásfoglalása irányadó.

2.2. Az 1.1.1. pontban meghatározott újságírói megilleti a tájékozódás, a nyilvános közlés, a bírálat, a véleményéhez, meggyőződéséhez, annak kifejtéséhez való jog. Nem kötelezhető véleményével, meggyőződésével ellenkező alkotás készítésére.

2.3. A munkaadó, a szerkesztő, a tulajdonos nem korlátozhatja az újságíró véleményalkotási, világnézeti, közlési szabadságjogait. A tulajdonos, a felelős szerkesztő etikai vétséget követ el, ha a sajtótermék előállításánál a sajtószabadság érvényesíthetőségét és a nyilvánosságot alárendeli a sajtótermék árujellegének. Az információs verseny sem indokolhatja, hogy ellenőrizetlen, a valóságnak meg nem felelő, illetve a közéleti szerepléstől független magánéleti információkat közöljenek, s ezzel az érintett személyiségi jogai sérüljenek. A nyomtatott és elektronikus sajtóban dolgozó újságíró nem kötelezhető az újságírói feladatok ellátásán túl hirdetésszervezői feladatok ellátására.

2.4. Az online médiában működő újságírók felelősségére vonatkozó specifikus szabályok:

2.4.1. Az olyan internetes műfajok megítélése, amelyek nem tartoznak az újságírói szakma gyakorlásának körébe (pl. fórumok, chat-szobák) az Újságírói Etikai Kódex kompetenciáján kívül esik (ezekre a MATISZ Etikai Kódexe, illetve a Tartalomszolgáltatás [Szerkesztett Tartalmakra Vonatkozó Előírásainak] Etikai Kódexe vonatkozik).

2.4.2. Az újságírói etikába ütköző cselekedetnek minősül, ha a média munkatársa más, – akár nyomtatott, akár elektronikus – sajtóban megjelent írást, hang vagy képanyagot (vagy ezek kombinációját) saját szellemi termékeként jelentet meg, illetve az átvétel ténye nem derül ki egyértelműen a közleményből.

2.4.3. Az újságírói etikába ütköző cselekedetnek minősül, ha a média munkatársa akár a közszolgálati, akár a kereskedelmi médiában a fogyasztókat, az olvasókat, a nézőket, vagy a hallgatókat bármely termék vagy szolgáltatás kelendőségének fokozása érdekében bármilyen módon megtéveszti – ez vonatkozik a hamis tájékoztatásra és a burkolt reklámra egyaránt. Ilyen megtévesztésnek minősül pl. a feldicsérés, hírnévrontó összehasonlítás, a hiányos tájékoztatás, a „fizetett közlemény” típusú megjelölés elmaradása stb.

2.4.4. A média kiadói és szerkesztőségeinek vezetői felelősséggel tartoznak az általuk megjelentetett és felügyelt online média teljes felületének tartalmáért.

3. § A személyiség védelme

3.1.1. Az újságírónak tiszteletben kell tartania az ember személyiségi jogait és méltóságát. Nem állíthat valótlanúságot, nem használhat a jó hírnév, becsület csorbítására alkalmas sértő kifejezéseket. A kifejezés sértő jellegét a közölt tényekkel és a műfaji sajátosságokkal összefüggésben kell mérlegelni.

3.1.2. Etikai vétséget követ el, aki figyelmen kívül hagyja a bűncselekmény vagy egyéb esetek áldozatainak, az áldozatok hozzátartozóinak személyiségi jogait, érzelmeit és a kegyeletre tekintet nélkül mutatja be a történeteket. Az áldozat nevét mindaddig nem lehet közölni, amíg a közvetlen hozzátartozót nem értesítették. Kerülendő minden olyan részlet, amelynek alapján az áldozat neve említése nélkül is azonosítható. (Közéleti személyiségek esetében nem föltétlenül mérvadóak az egyébként érvényes szabályok.)

A büntető eljárás alá vont személy nevének, arcképének közlése esetén be kell tartani a jogszabályok előírásait.

Ha valakire nézve személyiségét, érdekeit érintő hátrányos tény, megállapítást közöltek, akkor az azt megváltoztató ítélet, hatósági döntés vagy más, újabb döntő jelentőségű tény közlésére vissza kell térni.

Ha valamely eljáró hatóság titoktartást kér, a szóban forgó helyzetre tekintettel kell mérlegelni a kérés teljesítését.

3.1.3. Etikai vétséget követ el, aki fiatalok személyiségi jogait sérti. Akkor is megállapítható az újságíró etikai felelőssége, ha a fiatalok törvényes képviselője hozzájárult a nyilvánossághoz.

Gyermekek csak a szülők, törvényes képviselők, tanítási, gondozási időben csak az osztályfőnök, óvodapedagógus engedélyével szerepeltethetők. Ha erre az anyag felvételénél nincs lehetőség, leadás előtt meg kell szerezni a hozzájárulásukat.

3.1.4. A személyiségi jogok között tiszteletben kell tartani az egyének jogát a magánéletre.

Különösen súlyosan sérti az újságírói etikát, aki a közéletben szereplő személy hozzátartozóinak személyi jogait úgy kezeli, mintha azok teljes mértékben a közszereplő személyi jogainak függvényei lennének.

Fokozottan ügyelni kell a bármilyen betegségben szenvedő védelmére, jogaira.

3.1.5. Nincs olyan előírás, hogy valamennyi vagy bármely politikai párt szerepeltetése kötelező lenne. Nem követ el tehát etikai vétséget, aki valamely politikai pártot egy aktuális témában nem szerepeltet. A politikusok kiválasztása az újságíró, a szerkesztő szándékától és a parlamenten kívüli közreműködők körétől függ. Ha az egyik párt visszautasítja a részvételt, az nem zárja ki a másik párt szerepeltethetőségét.

3.2.1. Az újságírói etika ellen vét az, aki

– a nyilatkozó hozzájárulása nélkül lényeges változtatást hajt végre annak nyilatkozatán, illetve figyelmen kívül hagyja a kért tartalmi módosításokat,

– a nyilatkozó, a riportalany véleményének, kijelentésének tüntet fel olyasmit, amit az nem mondott,

– a nyilatkozót, a riportalanyt sértő szöveg, vagy képi összefüggésbe helyezi, illetve félrevezeti az anyag megjelenési helyét illetően,

– a nyilatkozó kérése ellenére nem mutatja be nyilatkozatát az érintettnek.

3.2.2. Az interjú alanyának joga van feltételekhez kötni a tervezett interjút. Ez nem értelmezhető a szerkesztői szabadság korlátozásaként. Kivételes esetekben indokolt lehet a szándékok előzetes titokban tartása, ez azonban nem mentesíti az újságírókat a tisztességesség és igazságosság követelménye alól.

3.2.3. Az interjú alanyának, a nyilatkozóknak, a műsorban szereplőknek csak előzetes megállapodás alapján kell bemutatni az elkészült anyagot. Ennek célja a ténybeli hibák kiküszöbölése lehet. Az interjú alanyának, a nyilatkozatot adó személynek, a műsorban szereplőknek a nyilvános közlés céljából készített nyilatkozatának a megjelenést megelőzően történő bemutatására és a visszavonásra a hatályos jogszabály rendelkezését kell alkalmazni.

3.2.4. A cél az újságíró szakmában sem szentesíti az eszközt. Információt kizárólag törvényes és etikus eszközökkel, módszerekkel lehet megszerezni. Sérti az újságírói etikát a lehallgatás, a rejtett kamera, rejtett magnetofon alkalmazása, a magánéletet érintő nem engedélyezett információ. Az Etikai Bizottság adott esetben, állásfoglalásában értelmezi az oknyomozó újságírásra vonatkozó törvényes szabályok alkalmazhatóságát, illetve alkalmazhatatlanságát.

Rejtett a felvétel

– ha a felvevő berendezést elrejtik, vagy álcázzák,

– ha az érintett személyek nem tudják, hogy felvétel készül.

Nyilvános rendezvényen nem tekinthető rejtett felvételnak, ha a jelenlévők nem tudják, hogy felvétel folyik.

A rejtett felvétel csak akkor alkalmazható etikai vétség elkövetése nélkül, ha
– törvény-, vagy társadalomellenes tevékenységről kívánják készíteni, ha
– a műsor célja az adott anyag nélkül nem érhető el, illetve, ha
– a szükséges műsoranyag nyilvános módszerekkel nem készíthető el.

A titkos felvételek ártanak a sajtó tekintélyének, arra engedélyt csak a felelős szerkesztő adhat.
Telefonhívások csak előzetes tájékoztatással rögzíthetők.

Rejtett felvételnek minősül továbbá a bármilyen elektronikus módon tárolt vagy továbbított – nem a nyilvánosságnak szánt – adat, információ és közlés illetéktelen megszerzése és engedély nélküli felhasználása is.

4. § Valóság-hű tájékoztatás és lelkiismeretesség

4.1. Az újságíró és szerkesztő írásban, online alkotásban, műsorban szándékosan vagy gondatlanságból valótlanságot nem állíthat, köteles a tényeket és adatokat az adott helyzetben elvárható gondossággal ellenőrizni.

4.2. A korrekt tájékoztatást sérti, és ezzel etikai vétséget követ el, aki akadályozza a valóság feltárását, illetőleg munkatársainak megnehezíti annak kiderítését.

4.3. Aki a jelenséget valóság-hűen mutatja be, nem marasztalható el azért, mert nem foglalkozott más jelenségekkel is.

4.4. Az újságíró nem maradhat semleges, ha a demokratikus értékek védelméről van szó. Kötelessége fellépni a terrorizmus, a bármilyen szempontú – faj, vallás, kultúra, nemzetiség, nem, életkor miatti – gyűlöletkeltés ellen. Nem támogathatja az erőszakot.

Tervezett merényletről, terrorcselekményről szerzett értesülés esetén fontos a fenyegetés, a figyelmeztetés valóságának ellenőrzése. Ha feltételezhető, hogy az információ valóságos, az újságíró kötelessége haladéktalanul tájékoztatni a hatóságokat és a közvéleményt.

4.5. Az embargó megsértése etikai vétség.

4.6. Repülőgépek elrablása, túszejtő akciók esetén, különösen gondosan mérlegelni kell, nyilvánosságra hozzák-e a hivatalos szervek belső üzeneteinek a szövegét. Az újságírónak figyelemmel kell lennie arra, hogy a hivatalos üzenetek indokolatlan, felhatalmazás nélküli nyilvánosságra hozatala a titoksértés egyik formája lehet, és mint ilyen, törvénybe ütközi.

5. § Helyreigazítás

5.1. A szerzőnek, a szerkesztőnek kötelessége az önkéntes, korrekt helyreigazítás akár a sértett kérésére, vagy ha a közlés valótlansága megállapítható. A bíróság által elrendelt helyreigazítás közlését nem lehet akadályozni, sem a szövegét torzítani.

5.2. Helyreigazítási kötelezettség nélkül is meg kell adni a válasz lehetőségét annak, akit a cikk, műsor személy szerint és hátrányosan érintett. A válasz sem sérthet becsületet, személyhez fűződő jogokat.

5.3. Az újságírói etika megkívánja, hogy a lapot, műsort, annak megjelent tartalmát érintő ügyekben bírálókkal, panaszosokkal, reagálókkal lelkiismeretesen foglalkozzanak a szerkesztőségek.

6. § A szerző védelme

6.1. Sérti az újságírói etikát, aki másnak a szellemi termékét sajátjaként teszi közzé vagy tünteti fel (plágium). Kimeríti az etikai vétség fogalmát, aki

- szerzőként tudatosan mást tüntet fel;
- más szellemi termékét eltorzítva idézi, a torzítást valóságosnak tüntetve fel;
- a szerző beleegyezése nélkül közli alkotását, vagy megváltoztatja annak tartalmi elemét, illetve egyetértése nélkül azt méltatlan környezetbe helyezi;
- más által felkutatott, közzétett és eredetinek számító témát, a forrásra való hivatkozás nélkül, sajátjaként ad közre;
- más sajtóorgánumban megjelent és nagy érdeklődést kiváltó témával úgy foglalkozik, hogy az eredeti sajtóforrást, szerzőt nem jelöli meg. Újabb tények feltárása sem teszi mellőzhetővé az „ősforrás” megjelölését.

6.2. A szerző a művét nem adhatja át közlésre egy időben több szerkesztőségnek, illetve nem kérheti a másodközlést úgy, hogy e tényt nem jelzi. A szerkesztőség részéről átvett kézirat, fotó, egyéb képi illusztráció, hang-, illetve videó anyag elfogadásáról, közlésének szándékáról 15 napon belül, de mindenféleképpen az elavulás előtt, értesíteni, tájékoztatni kell a szerzőt.

6.3. A szerzőt megilleti az név használatának joga. Szerzői név választásánál más újságírókra is tekintettel kell lenni. Névazonosság esetén, a pályán régebben tevékenykedő szerző kérésére az új kolléga kötelessége, hogy más nevet vagy megkülönböztető jelet használjon.

6.4. Az online média munkatársa tevékenységét nyíltan, könnyen felismerhetően folytatja. Az online média munkatársa munkája során természetesen használhat szerzői nevet, vagy un. „nickname”-et, de azt etikusan a szerkesztőségek és/vagy az újságíró szövetségek tagjegyzékébe történő bejegyzéssel és a szerkesztőség vezetőjének tudtával – vagyis azonosíthatóan teheti.

6.5 Az online média munkatársa semmilyen, a sajtó műfajai körébe tartozó publikációjában (cikkében, írásos, fotós vagy a rádiózás és/vagy televíziózás eszközeivel készült tudósításában, riportjában, interjújában, stb.) nem publikálhat tudomása vagy feltételezése szerint hamis vagy félrevezető információt sem saját neve, sem írói név, sem bármilyen, un. nickname használatával.

7. § A visszaélés tilalma

7.1. Visszaél az újságírói foglalkozással, aki tények elhallgatásáért vagy közléséért az érdekelttől anyagi előnyt kér vagy fogad el, aki jogtalan előny elérése céljából közzététellel vagy közzé nem tétellel fenyeget. (L.: a 2.1.4. pont rendelkezéseit is.)

7.2. Sérti az etika normáit, ha az újságíró, szerkesztő anyagi előny ellenében terméket vagy céget reklámoz, jónak vagy rossznak minősít anélkül, hogy a reklámjellegét láthatóan feltüntetné. A reklámot, fizetett közleményt a többitől észrevehetően meg kell különböztetni.

7.3. Etikai vétséget követ el, aki az újságíró hírdetésszervezésre, fizetett közlemény szerzésére, készítésére kötelezi annak fejében, hogy újságíróként foglalkoztatja. Nem etikai vétség, ha az újságíró fizetett közlemények megfogalmazását vállalja.

7.4. Az újságírónak nem szabad népszerűsítene az erőszakot, az egészséget károsító szerek, életmódot.

7.5. Ha az újságíró más vonatkozású anyagi függőség mellett látja el újságírói, szerkesztői feladatát, sérti az újságírói etikát, aki az illető kényszerhelyzetét kihasználva, beavatkozik a tevékenységébe.

7.6. A MÚOSZ elvárja az állami, önkormányzati intézményektől, magánszemélyektől, a lapok, a rádiók, a televíziók és az online hírportálok tulajdonosaitól, hogy az újságíróknak, az újságírás magas színvonalára és függetlenségük biztosítása érdekében tisztességes fizetést biztosítsanak, hogy megteremtődjenek számukra a megfelelő munkakörülmények és feltételek.

7.7. Az újságírók nem fogadhatnak el semmiféle ajándékot, amely a megvesztegetés gyanúját keltheti róluk. (Az egyszerű reklámajándékok, esetleg színházjegyek, munkavacsora meghívások elfogadhatók.)

8. § Az információ joga, etikája

8.1.1. Az újságíró hivatása – joga és kötelessége – a tájékoztatás. Köteles mérlegelni, hogy a feltárt tények nyilvánosságra hozatala veszélyezteti-e mások életét, sérti-e személyiségi jogait.

8.1.2. Az újságírónak etikai kötelezettsége mérlegelni, hogy a tudomására jutott minősített adat (magán-, állam- vagy szolgálati titok) nyilvánosságra hozatalára van-e alapos ok, sért-e állami, társadalmi, üzleti, egyéni érdeket a nyilvánosság. Az újságírónak etikai kötelezettsége mérlegelni, ha bármi módon titkot fed fel, milyen mértékben veszélyeztet más érdeket, a titok védelme vagy a nyilvánosság szolgálata előbbre való-e?

A titoksértéssel kapcsolatos feljelentési kötelezettség elmulasztása esetén az újságírónak etikai kötelessége a fentiek szerint mérlegelni a sértett és a védett érdekek, értékek viszonyát. Ha a titoksértést büntetőjogi eljárás során megállapítják, az önmagában még nem jelenti azt, hogy az eljárás alá vont személy megsértette az etikai kódexet.

8.2. A hír forrásának tett ígéretet a bizalmas kezelésre, minden körülmények között be kell tartani, de az információ eredetét nyilvánosságra kell hozni, ha az nem fenyegeti a hírforrás biztonságát. Az újságíróknak az ésszerűség határain belül meg kell tennie mindent, hogy a forrás megnevezhető legyen. Ha ez lehetetlen, az újságíróknak törekednie kell arra, hogy az információt megnevezhető forrásból szerezzék be. Ha ez sem lehetséges, meg kell jelölnie a forrás titokban tartásának okát. Nem biztosítható a névtelenség, ha ezzel az igazságszolgáltatás kijátszására törekednek.

8.3. A névtelenséget biztosítani kell,

– ha olyan magánüggyről van szó, amelyben a névtelenség indokolt (donor, adományozó),
– az áldozat esetében! Különösen vonatkozik ez a szexuális bűncselekmények áldozataira. Nem szabad olyan adatokat közölni, amelyek „mozaikszerű” összerakása az áldozat kilétét felfedhetné. Így nem közölhető a lakcíme, az áldozat és az ügyben szereplő bármely személy, illetve az áldozat és a támadás színhelye közötti kapcsolat. Ha a rendőrség bármilyen adat nyilvánosságra hozását kéri az elkövető felkutatása érdekében, az újságíró köteles meggyőződni arról, hogy a kérés valóban hivatalos helyről érkezett-e

8.4. Etikai vétséget követ el, aki közli szóban, vagy képből közéleti személyiség lakhelyének pontos leírását, részletes térképét, helyszínrajzát, légi felvételét, vagy ha a megjelent képen látni lehet a biztonsági berendezéseket. A közéleti személyiség lakóháza is bemutatható, ha a felvétel nem közelkép és látószöge az épület elhelyezkedését nem mutatja. Csak az illetékes hatóság kezdeményezésére közölhető,

– ha a közéleti személyiség valaminek a meglátogatására készül.
– Nem közölhető annak a kórháznak a neve, ahová a biztonsági erők sebesült tagjait szállítják.

8.5. Azok az állampolgárok sem szeghetik meg a fentiekben részletezett szabályokat, akik az interneten, saját jogon élnek állampolgári alapjogukból származó lehetőségükkel. Ha mégis megszegik az etikai szabályokat, az önkorlátozás hiányában, számolhatnak – más állampolgár bejelentése alapján – etikai eljárás lefolytatásával. Az etikai eljárás során, bizonyítás lefolytatása után, szakmai véleményt állapítunk meg arról, megszegte-e az illető, vagy a tartalomszolgáltató a sajtószabadság gyakorlásának etikai követelményeit, és nyilvánosságra hozzuk állásfoglalásunkat. Akik a fentiekben részletezett szabályokat az interneten megjelenő alkotásokban, illetve más megjelenésekben megszegik, azok ellen – akár bejelentés alapján, akár saját elhatározásából – az etikai bizottság etikai eljárást indíthat. Ennek során, a bizonyítás lefolytatását követően, sajtószakmai véleményt állapít meg, amennyiben az elkövető nem tartozik a bizottság hatáskörébe. Az etikai bizottság ezen határozatait, állásfoglalásait nyilvánosságra hozza.

9. § Kollegiális magatartás

9.1. Az etikai bizottság nem látja el a MÚOSZ alapszabályát védelmező fegyelmi szervezet feladatát. Megvizsgálja viszont a MÚOSZ választott tisztségviselőivel és tagjaival szemben emelt panaszt az alapszabály vagy az egyesületi törvény megsértésének gyanúja esetén, ha annak újságírói etikai vonatkozása van.

9.2. Ha a MÚOSZ tagja kéri, az etikai bizottság védelembe részesíti, amennyiben újságírói tevékenységével kapcsolatos, etikai jellegű, jogtalan támadás éri. Az etikai bizottság ilyen védelmet saját kezdeményezése alapján is nyújthat.

9.3. Az újságíróknak egymás közt is be kell tartaniuk a kulturált érintkezés szabályait. Nem szabad a kolléga munkáját akadályozni, egymást lejáratni, a kolléga munkáját ingyen kihasználni. Súlyos etikai vétséget követ el az a tulajdonos, kiadó, fő-, illetve felelős szerkesztő, aki bármilyen módon megtorolja, vagy megtorlással fenyegeti a sérelmet elszenvedett újságírót, ha törvényes eszközökhöz folyamodik az elmaradt honorárium, munkabére behajtásáért.

10. § Etikai határozatok

10.1. A kódexben szereplő magatartási szabályok megsértése esetén az etikai bizottság a szabályzata szerint lefolytatott eljárással etikai vétséget állapíthat meg. Az eljárás során, és a meghozott határozat ismertetésével, törekedni kell a legszélesebb nyilvánosság biztosítására.

10.2. Az etikai bizottság, illetve annak eljáró tanácsa általában csak jogerős határozatait hozza nyilvánosságra. Ha az eljáró tanács úgy látja, a közérdek – különösen a sajtószabadság védelme és a jogtalan, etikátlannak bizonyult támadások elhárítása érdekében –, nem jogerős határozat is nyilvánosságra hozható. A nyilvánosságra hozott határozatban kötelező nyomatékosan figyelmeztetni a jogerősség hiányára. Döntéseit, állásfoglalásait sajtóközleményben vagy sajtóértekezlet keretében is közzéteheti, értelmezheti a kódex előírásait.

10.2. Az etikai bizottság eljáró tanácsa a vétség súlyától függően etikai büntetést szab ki, de szakmai becsületbírósként elsősorban arra törekszik, hogy a feleket megegyezésre készítse, békülést, jegyzőkönyvi vagy nyilvános elégtételadást érjen el.

10.3. A kiszabható büntetések:

- szóbeli figyelmeztetés,
- figyelmeztetés,
- megrovás,
- szigorú megrovás,
- választott tisztségviselő etikai vétsége esetén, az eljáró tanács kezdeményezheti visszahívását e tisztségéből,
- a tagsági jogok felfüggesztése egy évre,
- kizárás.

10.4. Az etikai bizottság elnöke és alelnökei, tárgyaló tanácsban járnak el másodfokú eljárásban. A másodfokon hozott kizáró határozat ellen az érintett panasszal élhet a MÚOSZ elnökségénél. Az első fokon hozott határozat, ha az erre biztosított határidő alatt panasz nem érkezik, jogerős.

10.5. Az etikai bizottság a végső jogerős megállapításáról tájékoztathatja a szerkesztőség vezetőjét, a kiadót, illetve a tulajdonost. Indokolt esetben felelősségre vonást kezdeményezhet más társadalmi fórum vagy hatóság előtt.

A küldöttgyűlés az Etikai Kódexet az elfogadott módosításokkal, egységes szerkezetben elfogadja, és felhívja az etikai bizottságot, hogy eljárásainál vegye figyelembe:

- Magyarország Alaptörvényét
- a 2010. évi CIV. törvényt és a CLXXXV. törvényt a média világának szabályozásáról;
- az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének az újságírói etikáról szóló 1003/1993. számú határozatát;
- Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát
- Az Európai Unió Alapvető Emberi Jogok Chartáját
- Az Athéni Kódexet
- a Visegrádi Jegyzőkönyv azon gondolatait, amelyek az újságíráshoz kapcsolódnak;
- a Washington Post 1977-ben közzétett etikai alapelveit;
- a Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesületének etikai és eljárási szabályzatát;
- a Tartalomszolgáltatás (Szerkesztett Tartalmakra Vonatkozó Előírásainak) Etikai Kódexét;
- a BBC vonatkozó irányelveit és
- az országgyűlési és behatósági választások időszakára, hazánkban korábban kiadott jogszabályokat, irányelveket,
- valamint a Közszerológiai Kódex előírásait.

Elfogadta: a MÚOSZ rendkívüli küldöttgyűlése 2011. szeptember 24-én.